

Komentář k článku autorů Stehlíková et al.

Interindividuální variabilita provádění Sémontova repositionálního manévru

V otoneurologické praxi je benigní polohové paroxysmální vertigo (BPPV) považováno za nejčastější příčinu epizodické závratí, a to ve frekvenci výskytu až u 20% pacientů se závratí [1–4]. Typickým projevem BPPV bývá souvislost výskytu několika desítek sekund trvajícího rotačního vertiga a nystagmu se změnou polohy hlavy, např. při uléhání. V 50–70% případů se jedná o idiopatickou záležitost. Často však vzniká i na podkladě předchozího poškození labyrintu [1,3,5]. Nejčastěji bývá postižen zadní polokruhový kanálek. Při BPPV se otokonie uvolněné z membrány otolitových váčků dostanou do endolymfy některého z polokruhových kanálků, a to nejčastěji do kanálku zadního. Zde při rychlých pohybech hlavy způsobují pohyb endolymfy i po dokončení pohybu hlavy a následné dráždění vláskových buněk je vnímáno jako rotační vertigo. Ve většině případů BPPV se otokonie pohybují volně v tekutině endolymfy – tuto situaci nazýváme kanalolitiázou. Při kupulolitiáze se krystalky přichytí přímo na kupulu polokruhových kanálků [3,6,7]. Standardním diagnostickým manévrem pro BPPV je manévr Dix-Hallpikův [3,5]. Při typické pozitivitě Dix-Hallpikova testu je diagnóza BPPV zadního kanálku nesporná [3]. Pro léčbu BPPV zadního polokruhového kanálku v klinické praxi nejčastěji používáme dva základní repositionální manévry. Jednak je to Epleyho manévr, jednak Sémontův repositionální manévr (SM) [5,8–14]. Úspěšnost eliminace závratí nad 90% je srovnatelná u obou manévrů i mezi různými terapeuti [1,7–14]. Například v práci Cohena s Jeřábekem bylo prokázáno, že není signifikantní rozdíl mezi úspěšností Epleyho a Sémontova manévru [15]. Při léčebném nastavení hlavy (roviny postiženého kanálku) do osy pohybu těla, jednak na rych-

losti změny polohy těla, která zaručí dostatečné zrychlení endolymfy a volně plovoucím otokoníím [14]. Tyto dvě zásady jsou považovány za nejdůležitější pro techniku SM [1–2].

Excelentní práce Stehlíkové et al se jeví jako zásadně významná v tom, že se věnuje nově faktorům, které mohou ovlivňovat reálnou přesnost provádění repositionálního manévru [1]. Cílem studie Stehlíkové et al bylo zjistit přesnost provedení Sémontova manévru u terapeutů, kteří mají srovnatelné terapeutické výsledky u BPPV. Bylo porovnáváno, o kolik se provádění manévru u konkrétního terapeuta odchyluje od ideálu, zda se tato chyba mění, případně v závislosti na čem se mění a zda různí terapeuti provádějí manévr srovnatelně a jestli jsou vzájemně zastupitelní [1]. Výzkum byl prováděn velmi sofistikovaně. V práci bylo ověřeno, že strana provedení, výška probanda, fáze pohybu i samotný terapeut ovlivňují kvalitu provedení SM. Tento vliv však není konstantní [1]. Otázkou pro další výzkum je, zda sledovaná variabilita má signifikantní vliv na klinickou úspěšnost SM nebo naopak, zda přesnost manévru nehraje až tak významnou roli, jak jsme si doposud představovali. Tato zjištění mají z pohledu otoneurologa a fyzioterapeuta zcela zásadní význam pro optimalizaci terapie pacientů s BPPV pomocí SM [1–2,15].

Literatura

1. Stehlíková M, Čákr O, Bodlák I, Čada Z, Černý R, Jeřábek J. Interindividuální variabilita provádění Sémontova repositionálního manévru. *Cesk Slov Neurol N* 2014; 78/111(1): 38–43. doi: 10.14735/amcsnn201544.
2. Fife TD. Positional dizziness. *Continuum (Minneapolis Minn)* 2012; 18(5): 1060–1085. doi: 10.1212/01.CON.0000418376.80099.24.
3. Vyhnaněk M, Brzezny R, Jeřábek J. Benigní paroxysmální polohové vertigo – nejčastější závratě v lékařské ordinaci. *Neurol Prax* 2007; 6: 343–345.

as. MUDr. Richard Holý, Ph.D.
 ORL klinika 3. LF UK a ÚVN –
 VFN Praha
 e-mail: Richard.Holy@uvn.cz

4. Dagan E, Wolf M, Migirov LM. Why do geriatric patients attend otolaryngology emergency rooms? *Isr Med Assoc J* 2012; 14(10): 633–636.
5. Büttner U, Helmchen C, Brandt T. Diagnostic criteria for central versus peripheral positioning nystagmus and vertigo: a review. *Acta Otolaryngol* 1999; 119(1): 1–5.
6. von Brevern M, Radtke A, Lezius F, Feldmann M, Ziese T, Lempert T et al. Epidemiology of benign paroxysmal positional vertigo: a population based study. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2007; 78(7): 710–715.
7. Brzezny R, Vyhnaněk M, Jeřábek J. Centrální a periferní polohové závrativé stavy. *Cesk Slov Neurol N* 2005; 68/101(3): 148–153.
8. Radtke A, von Brevern M, Tiel-Wilck K, Mainz-Perchalla A, Neuhauser H, Lempert T. Self-treatment of benign paroxysmal positional vertigo: Semont maneuver vs Epley procedure. *Neurology* 2004; 63(1): 150–152.
9. Cohen HS, Kimball KT. Effectiveness of treatments for benign paroxysmal positional vertigo of the posterior canal. *Otol Neurotol* 2005; 26(5): 1034–1040.
10. Toupet M, Ferrary E, Bozorg GA. Effect of repositioning maneuver type and postmaneuver restrictions on vertigo and dizziness in benign positional paroxysmal vertigo. *Scientific World Journal* 2012; 2012: 162123. doi: 10.1100/2012/162123.
11. Brandt T, Huppert D, Hecht J, Karch C, Strupp M. Benign paroxysmal positioning vertigo: a long-term follow-up (6–17 years) of 125 patients. *Acta Otolaryngol* 2006; 126(2): 160–163.
12. Semont A, Freny G, Vitte E. Curing the BPPV with a liberatory maneuver. *Adv Oto-Rhino-Laryng* 1988; 42: 290–293.
13. Chen Y, Zhuang J, Zhang L, Li Y, Jin Z, Zhao Z et al. Short-term efficacy of Sémont maneuver for benign paroxysmal positional vertigo: a double-blind randomized trial. *Otol Neurotol* 2012; 33(7): 1127–1130. doi: 10.1097/MAO.0b013e31826352ca.
14. Faldon ME, Bronstein AM. Head accelerations during particle repositioning manoeuvres. *Audiol Neurootol* 2008; 13(6): 345–356. doi: 10.1159/000136153.
15. Cohen HS, Jerabek J. Efficacy of treatments for posterior canal benign paroxysmal positional vertigo. *Laryngoscope* 1999; 109(4): 584–590.